

[Hans Conrad Koefoed.]

Tale, og jeg kan i hvert Fald kun glæde mig over, at vore Anskuelse paa dette Omraade falder nøje sammen.

Men det kunde ogsaa interessere mig at høre, hvad den højtærede Landbrugsminister, som jeg paa Forhaand vil skønne ikke kan være helt uenig med mig i dette Spørgsmaal, maatte mene derom. Er denne Sag ikke af saa stor Betydning ikke alene for de unge Mennesker, men ogsaa samfundsøkonomisk set, at man kunde tage under Overvejelse, om det var muligt at finde en Form, hvorved en saadan Indsats fra Ungdommens Side kunde finde mere direkte Paaskønnelse fra det offentlige?

Saa kommer jeg til de to Spørgsmaal af særlig bornholmsk Interesse, og jeg skal gøre opmærksom paa, at jeg her ogsaa har den Ære at tale paa min bornholmske Kollega, den højtærede Formands, Vegne. Det er en kendt Sag, at Skibsfragterne er steget siden Krigssituationens Indtræden. Det er maaske ikke saa almindeligt kendt, at Fragterne paa Bornholm, som jo er henvist til at fragte alle sine Varer ad Søvejen, er steget mere end andre Fragter. Efter hvad der er oplyst for mig, ligger det saaledes, at Skibsfragterne til Bornholm for almindelige Fragtskibe er steget med 50 pCt., medens den almindelige Stigning i de øvrige danske Farvande er 25 pCt. Krigsforsikringen er ikke steget for Sejlads paa Bornholm, men Aarsagen til, at Fragterne er steget særlig stærkt her, ligger i, at Sejlads paa visse Strækninger ikke kan finde Sted, naar det er mørkt. Derfor maa Skibene ankre op, hvis de kommer til disse farlige Felter ved Aftenstid, og det sinker Rejsen saa meget, at det har haft denne stærke Stigning til Følge.

Vi Bornholmere er i Forvejen fortrolige med, at vi maa bære særlig store Fragtomkostninger, og derfor har vi Grund til at beklage, at vor Øs Beliggenhed i Forhold til en krigsførende Magts Mineafspærringer skal bevirke, at disse Omkostninger stiger uforholdsmæssig stærkt for vort Vedkommende. Jeg tillader mig at henlede Opmærksomheden paa dette Fragtspørgsmaal og henstiller, om man kan finde en Fremgangsmaade, hvorved en saadan Uretfærdighed udlignes.

Maaske vil man heroverfor pege paa noget, som hedder en særlig bornholmsk Hvedeordning, der er tiltraadt af den højtærede Landbrugsminister. Jeg vil for Resten benytte Lejligheden til at takke Ministeren for den Imødekommenhed over for det bornholmske Landbrug, som han her

har udvist. Fragtmæssigt set betyder dette imidlertid kun, at ca. 10 000 t Hvede faar Lov til at blive ovre paa Bornholm, og at man derfor kan spare 10 000 t andre Foderstoffer, i Virkeligheden betyder det altsaa fragtmæssigt set 20 000 t, men set i Forhold til, hvad der aarligt fragtes ad Søvejen til og fra Bornholm, nemlig ca. 420 000 t om Aaret, betyder dette ikke ret meget. Alle disse Varer rammer den særlige Fragtstigning paa Bornholm, og ganske særlig rammes saadanne Varer, som har en stor Vægt eller et stort Rumfang i Forhold til deres Værdi, og her kan man f. Eks. lade Tanken gaa hen til den bornholmske Stenindustris Produkter, som jo er meget tunge i Forhold til Værdien. Jeg henstiller, som sagt, hele dette Spørgsmaal til velvillig Overvejelse.

En anden Sag af endnu mere afgørende Betydning for os er Spørgsmaalet om Opretholdelsen under Krigsforholdene af en regelmæssig Postforbindelse med Øen og Spørgsmaalet om en tilfredsstillende og betryggende Personbefordring. Jeg ved af Erfaring, at mange Medlemmer af Rigsdagen levende interesserer sig for, hvorledes Dampskibsforbindelsen paa Bornholm foregaar, men ogsaa, at mange har dannet sig helt forkerte Forestillinger om denne Sejlads. Jeg skal derfor ganske kort redegøre for, hvorledes det foregaar. Sejladsen sker kun ved Dagslys. Man kan derfor næppe paastaa, at denne Sejlads frembyder større Faremoment end Sejlads i andre danske Farvande. Baadene kan gaa en af to Veje: enten under den svenske Kyst i en af Sverige afmærket Sejlrende lige inden for den svenske Sømilegrænse, eller ad den tidligere Rute, men da gennem det tyske Minefelt og ved Hjælp af tysk Minelods. Der er imidlertid den Hage ved begge disse Ruter, at de kun kan gennemføres i nogenlunde godt Vejr. I Sejlrenden under Sverige er Vanddybden saa knapt tilmaalt, at Dønningerne kan bevirke, at Skibene tager Bunden og beskadiges, og hvad angaar Sejladsen gennem det tyske Minefelt, er det saadan, at de tyske Lodser nægter at lodse i stærk Blæst eller i Taage.

Da vi netop staar over for en Aarstid, som periodevis plejer at give stærk Blæst eller Taage, maa det desværre befrygtes, at den daglige Rute mellem København og Bornholm langtfra kan gennemføres. Dette maa siges at være meget uheldigt. Posten kunde man eventuelt flyve med til og fra Bornholm, men der findes dog ogsaa en hel Del Mennesker her, som har Forretninger at gøre derovre, ligesom der nu som ellers